

Передплата

на «РУСЛАНА» виносити:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор
на пів року 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1-70 кор

За границею

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 флоринів
на пів року . . . 8 рублів
або 18 флоринів
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мудрости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових ісаївів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5^{1/2} год. пополудні.

Редакция, администрация і експедиция «Руслани» під ч. І. п. Домбровського (Хорунжий). Експедиция місця в Австрії Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламы неопечатає вільні від порта. — Огодошени звичайні проймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланні» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Політика улиці

(X) В Пешті полила ся в суботу кров, а се стало ся наслідком політики улиці, якої хватили ся опозиційні мадарські послі, невдоволені зміною соймового регуляміну. А що почувають ся може слабими, щоби з правительством, зглядно з правительственным сторонництвом розправити ся парламентарним способом в соймовій палаті, вибрали політику улиці і звернули ся о підмогу до академічної молодіжки. Політика улиці дасть ся успішно повести в кождім великім місті, де багато людей з простої цівкавости бере участь у всяких збіговисках, хоч не йде там з перекованя, а тим лекше се зробити там, де є університет і значне число академічної молодіжки. Молодіжки се вельми підлецує, наколи она може показати прилюдно, що она щось значить і може виступити проти якої небудь влади. Але такі воциси кінчать ся звичайно сумно і то не для тих, котрі ту молодіжк підохочують до таких вчинків, а для неї самої. Суботне збіговиско скінчило ся тим, що більш двайцяти студентів тяжко ранено в бійці з поліцією, котра вдерла ся аж до університету, а наостанку зачинено університет і наслідком того покарані утратою півроча ті сотні студентів, котрі нічого не завинили, і се мають завдячити головно тим послам, котрі їх попхнули до нерозважної демонстрації, з котрої они вийшли неодвічальними.

Ся подія, котра вельми похожа з великими змінами на віденські події з 1897. р., що також були в звязи з поборюванем парламентарної обструкції, можуть неперечно захитати становище гр. Тіси. А єго

становище і так уже підорване тим, що майже десята частина правительственного сторонництва покинула прапор гр. Тіси, а між ними находять ся такі визначні політики, як Сель, Андрані і інші, котрі або були міністрами і радіб знов обняти евенуальну спадщину, або хотілиб добити ся того становища. Поки що гр. Тіса сам ходить на збори і особисто оправдує своє поступованє, але який буде вислід, покаже недалека будуччина.

Промова пос. Романчука

при дискусії над заявою президента міністрів з ра Кербера.

Висока палато! Коли би треба було ще доказу, що годі дальше правити державою метою безпристрастної витревалости, то події остатнього часу дали би такий доказ в повній мірі. В палаті послів цілковита безпечність наслідком обструкції і сварні сторонництв; сойми функціонують зле або й цілком не функціонують; національний спір навіть межі найкультурнішими і суперечностю інтересів найменше розділеними народностями дійшов аж до кровавої оєрби; при тим уєм чим раз ширше і глибоше занепадає віра в будучність, ба навіть віра в дальшу екзистенцію держави. Отсе сумні прояви, що повинні би взивати, щоби безирровочно зібрати всі сили та ужити як найенергічнійших способів до усунєня лиха. Та замість сего веюди показує ся безрадність і цілковитий брак плянового і рішучого діланя. Правительство головну свою діяльність бачить в гарних своїх словах, котрі за кілька літ уже зужили ся і мусіли через те стратити свою силу; лише там і сям бачимо з єго сторони дрібні діла, котрі в

приврівнано до лиха, вимагаючого заради, не о-стають в ніякім відношеню, а ще до того є по-части ужиті недоладно або й зле.

Палата послів по давньому веде сварню сторонництв і займає ся локальними справами, ще до того зі становища локальних або партійних інтересів; а за кулісами потваряють ся то з німецької то з польської сторони давні, так часто вже робені, а все розбивані заходи околѳо помирєня сторонництв, а роблять ся они в дуже малім стилю і з дрібними цілями. Але резуль-тат такої акції правительства і провідників біль-ших сторонництв може в найліпшім разі бути лише латаніною, а велике і глибоко лежаче ли-хо державне з своїми небезпечними наслідками трєває дальше, та чим довше оно трєває, тим тяжше буде усунути єго. На се лихо не помо-гуть також моралізуючі проповіді, особливо ко-ли походять з тої сторони, о котрій можна ра-зом з поетом сказати: «Самі пють вино, а дру-гим проповідують воду.» (Дуже добре!) Не можуть також так слабонькі ліки, як пр. на мадарській спосіб зладжене, але властиво в Австрії зрод-жене (Дуже добре!) заострене регуляміну, котре впрочім могло би наступити лише через против-не законом накинєня. А коли би вже мало прий-ти до такого накинєня, то нехай би оно бодай вело до висшої ціли, до тривкого усунєня на-шого державного лиха. (П. Хон: На се нема від-ваги!) Нарушенє закону було би сяк чи так од-накове.

Та коли стану говорити про будучність, хочу кинути оком на найблизшу минушість; а буду говорити не з становища локальних або партійних інтересів, бо гадаю, що в Австрії жадеє парід, хоч би і найбільший, культурно і економічно найбільше розвинений, не має права жадати, щоби держава була уладжена і правле-на по мысли єго приватних інтересів; говорити буду зі становища інтересів самої держави. З

Письменська спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

I.

Дещо про відозву наших «раскольників» до своїх другів і ревнителів «русскова» діла*).

Motto: «Хвали мя роте, бо ты розідру!» (Послов. нар.)

(Пращальне слово «Проломові»).

В ч. 498 (второго виданя), подавши читаю-чий Публіці щось в роді свого білянса за ми-нувшє время, зазиває «Пролом» тих світлх, патріотичних руских душ, котрих до сеї пори не мав щастя між своїх абонентів причисляти, до переведєня сконтра і перевірки представленого сальдо і заповідає зліяне обох органів галицко-«русскої» печати, себто сконавшого в цьвітї літ «Слова» і живучого «Н. Пролома». Надїюсь, що не відкажете мені місця, не... для всесторон-

*) Сей начерк не викінчений, писаний дав-ною шкільною правописою, обнимає 4 чвертка звичайного паперу, присвячений часописи «Про-лом», що виходила під редакцією Маркова, при помочи Авдиковського в 1881 і 1882 р., а відтак перемінила ся на «Новий Пролом» (1883—86), котрий ривалзував із «Словом» і вступив на єго місце, прийнявши назву «Черво-ная Русь» а наостанку «Галичанин».

Ол. Б-ий.

ного сконтра, бо до такої праці належалоб за-братись на довний час, розложивши перед себе весь материял, який в названім письмі від сї-мох літ нагромадив ся, але бодай для перевірки тих гадок, по части хороших, по частиж пере-кручених або недокручених, які, всеж такої шї-шли в світ білий, знайдуть своїх прихильників, противників, котрі муть їх розчитувати, комен-тувати, декуди приймуть — або й... забудуть. Nabant sua fata libelli, звісно. Отжеж годі не при-звати справедливости словам зазиву, в котрих згадуєсь про судьби 500-літні на широкх ланах Льва і Данила, засіяні коєтями наших словутних дїдів і прадїдів; дальше словам про тяжкі зада-чі галицкої Руси: крінитись, консолидуватись, і рука в руку, серце при серцю добиватись того, що їй належить ся по закону Божому і чолові-чому, а сказати би яснійше: по закону приро-дному і історичному.

Не менше красні слова про Демона, що за-сїяв на нашій ниві зерно роздора, розстроив узи солідарности і дисципліни; наслав в ряди наші убиваючу малодушність, влив в організм (народний) дозу сервілізма, розединив діти одної кости і крови, коротко сказавши, визвав загаль-ну деструкцію в нашій народно-публичній жи-вни. Щира правда — золоті слова; кождий вір-ний син матери-Руси повинен їх глибоко в сер-це записати, кождий, а бодай просьвічений взя-ти їх за правило свого житя домашнього, гро-мадского і суспільного. А колиб будуча «Черво-ная Русь» виписала їх на своїм прапорі, і, аб-

страгуючи впрочім від «обєднєня», «Велико-і Мало-россов» і «обрусительниц» «убѳжденій», бодай чим небудь причинилась до зреалїзованя хоть одної або другої части широкої програми, хоть би навіть вінцем тої програми не завсїди ясніла, видїла одна правда, то міг би колись історик совісно сказати, що от і служителі «об-єднєня» в свою чергу достигли яких таких ре-зультатів, і посеред обставин, о скільки се мо-жно було, руководилсь бажанєм добра для сво-єї дорогої вітчизни. Сю заслугу зазначив би та-кож хто небудь в вадгробнім слові — в некро-льогу — в разі скоропостыжної смерти сього або другого органу, як її ніхто розумний не запер-чить «Слову», іменно «Слову» з тих часів, коли оно, при сотрудничстві тоді у нас найдозрілийшо-го публіциста кореспондента з над Момичи О. Гавришкевича, першого спосібного журналіста з табору українофілів Ке. Климковича, Вол. Ша-пкевича а вкінци і Лісікевича — було одиноким і доволі вірним представителем інтересів і зма-гань Руси галицкої. «Слово» тодішне справді віддало вельми важну услугу народну; дошєи з над Момичи просто зацалювали і молодого і старого і була жерелом, з котрого Русини чер-пали аргументи в товариських розговорах з По-ляками, поміж собою і послі на засіданях сой-мових. Кілька літ оно дійсно образовало політи-чно свою публіку, було авторитетом яко орган незалежний австр. Руси — а бодай за такий у-ходило — і безпечно моглоб на первістнім ста-новищі устоятись до нині, коли би було не ви-

Написав Б. Л. Коштом і заходом Товариства «Просвіта». У Львові, 1904. З друкарні Наук. Тов-а ім. Шевченка. Стор. 27, 8°. Ціна 20 с.

— **Олексій Попович.** Оповідане з козацьких часів. На основі повісті Е. Гребінки написав **Н. Тигий.** Коштом і заходом Товариства «Просвіта». У Львові, 1904. З друкарні Наук. Тов-а ім. Шевченка. Стор. 75, 8°. Ціна 50 с.

Телеграми

з дня 30. листопада.

Відень. Між інтерпеляціями відчитаними на нинішнім засіданні парламенту є інтерпеляція пос. Н. Василька і тов. до міністра залізниць в справі виключного узгляднення буковинських підприємств при будові залізничного двірця в Чернівцях. Пос. Данинський висів інтерпеляцію в справі знищення над жовнірами в 17. полку крав. оборони в Рясеві. По відчитанню інтерпеляцій пос. Малаховський зложив посольське приречення, почім палата приступила до дальшої дискусії політичної.

Будапешт. Виклади на університеті почали ся вчор.

Льондон. Російський корпус в Азії на границі Афганістану значно побільшено. Губернатор Герату зажадав проте від афганістанського еміра 20.000 війська. Граничні міста в Афганістані укріплюють, бо надіють ся походу російського війська на полудне.

Льондон. З яванського порту Сасего виплинуло на полудне 15 протиторпедовців. Вносять, що та флотія призначена до зачіпки балтійської флотії на водах коло малайських островів.

Конкурс

на популярні книжочки «Просвіти».

Головний Виділ товариства «Просвіта» у Львові розписує сим конкурс на отсі популярні книжочки:

1. Земля в всесвіті (астрономічна географія: земля яко планета, система планетарна, місяць, сонце, сталі звізди, комети, спадаючі звізди).

2. Земля під зглядом фізикальним (фізикальна географія: суша, вода, повітря; поверхність землі, гори, ріки, озера; части сьвіта, острови, моря; внутре землі, історія землі [геологія]).

3. Земля яко місце живучих і безжизненних тварий (мінералогія, ботаніка, зоологія; розміщенє тих тварий по землі).

4. Чоловік (его становище на землі і у всесвіті, сомато- і психологія).

5. Чим стоїть і управляє ся сьвіт (закопи природи фізичні: гравітація, рух, тепло, сьвітло електричність і т. д. [фізика з хемією]).

6. Чим управляє ся людство (закопи моральні, релігія, держава, достоїнство і права чоловіка).

7. Історія культури.

8. Історія всесвітна.

Цілю тих книжочок єсть подати основу знаня і просьвіти, найголовніші понятя і найзагальніші відомости, потрібні кождому чоловікови. На тій основі може знанє в дальших книжочках, які подавалиб докладніші відомости з вських наук, дальше розвивати ся, розширяти ся і доповняти ся. Всі ті 8 книжочок мають творити певного роду цілість і будуть мати окрім своїх спеціальних заголовків, ще оден заголовок спільний: Чоловік і сьвіт. В першій книжочці може бути додана, яко вступ і до дальших книжочок, розправка: Про вагу науки і єї границі.

І змістом і способом викладу мусьят ті книжочки бути як найпопулярніші, так щоби кождий чоловік з середною спосібністю пониманя а маючий лише скінчену сільську школу, міг єї добре розуміти. Отже зміст не повинен обіймати за трудних річий або за богато подрібностей, фактів, імен, дат. Виклад повинен бути ваймаючий а стиль легкий, реченя короткі і по-

длі на глави. Задля ще яснійшого виложеня додадуть ся найконечніші ілюстрації.

Кожда книжочка має обіймати не менше як 40 а не більше як 64 сторін формату звичайних книжочок «Просьвіти», друку такого, як в календарі або в Історії України-Руси (гармонд). Премія за кожду книжочку 200 К. Книжочка стає ся власністю товариства «Просьвіта».

Речинець до надсиланя праць: для 1-ої книжочки конєць цвітня (н. ст.) 1905, для кождої дальшої оден місяць пізнійше.

Якби хто потребував ще більшших пояснєнь, нехай зверне ся до Головного Виділу товариства «Просьвіта» у Львові, ринок 10, 1.

У Львові дня 15. (н. ст.) листопада 1904.

Від Головного Виділу тов-а «Просьвіта».

Юліян Романчук,
голова.

Іван Яримович,
секретар.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Др. Володимир Кобринський

переніс ся з Коломиї до Львова
мешкає ул. Костюшки 24. (пл. Смольки)
ординує: від 10—12 і 2—4
в недугах внутрішних, вишних і акушерні.
117(7—10)

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшний у Львові.

від 16. до 30. листопада 1904.

1) Орхестра. 2) Реклямограф. 3) Rellington, міжнародна співачка. 4) В канцелярії директора театру, шутка зі співами. 5) Terra Semmeloff, надзвич. субретка ексцентрична. 6) Дружина Carle, феноменальний акт на вільнім дроті і жонглери. 7) Орхестра. 8) La Bella Mopenita, славна танечниця і співачка іспанська. 9) Arnold Barkay, актуальний гуморист з власним репертуаром. 10) Дружина Steward Arkas, феноменальні саліонові гімнастички. 11) Edmondine, весела павтоміна з 5 осіб. 12) Біоскоп Езера.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і сьвята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером, Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З куплєням білєтом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представлєнє омнібусами Кольосою, які ждуть коло Віденської кав'ярні.

Лев Лопатинський,

СВЕКРУХА

комедія з сільського життя в 3 актах -
Ціна 60 сот.

З життя схоплєні типч, погодна веселість і простота сценічної обстановки чинять сю комедію дуже пригідною до вистави навіть для менших аматорських кругів.

Набути можна в Старополіській книгарні у Львові.

Їдьте лишень на Гамбург!

пінуть своїм крєвним і знакомим тї, котрі вже раз дорогу твою перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпечєнства сьвітову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга трєває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож твоє підняло ся після наших вказівок. **До Канади висилаємо наших пасажерів осібними пароходами,** котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігдє пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешєвша.

Жадайте наших проспектів і цїнників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

фальк & Со.

Hamburg, Americanaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (67-?)

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
коштує лишє 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоби в кождій руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сим днями найдешєвший збірник сих творів п. з. «**ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА**». Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРІЯ «ПРОСЬВІТИ»** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

ТОВАРИСТВО взаїмного КРЕДИТУ

„Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє в обмеженою порукою у Львові, ринок ч. 10, дїм „Просьвіти“.

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечєні трєвало в „Дністрі“ від огню. Члєвський уділ 50 К можна зложати в ратах; випсовє 2 К.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятягати **ПОЗИЧКИ** на 6%, за предложенєм відповідної гіпотєки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иншім купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до „ДНІСТРА“.

ВКЛАДКИ щадничі приймає Товариство на 4%.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члєни дивідєнду від уділів а часть зиску призначує ся на добродійні цїлі; дотепер уділено на церкви, бурси, школи і т. п. 18.385 К.

Стан 31. маї 1904:

Вкладки	1,698.746 К
Уділи	115.947 К
Фонди резервові	23.522 К
Позички	1,403.472 К
Цінні папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К

Кождий курець нехай домагає ся правдиво руских паперців: **Козак, Кобзар, Гуцул.** Цигаретові тутки: **Козак, Федькович.** Дїстати можна всюдї.